

Perspectievennota *-2026-*

Inleiding

Een stevig fundament voor de toekomst

Het college kiest ervoor om de Perspectievennota 2026 beleidsarm aan de raad voor te leggen. We zijn ambitieus, maar ook voorzichtig. We leggen daarmee het fundament onder goede voorzieningen, die nodig zijn om de groei naar 50.000 inwoners mogelijk te maken.

Strategie en uitwerking

Tot voor kort stond 2026 bekend als het ‘ravijnjaar’. De gerichte lobby vanuit onder andere de VNG, M50 en RS4 heeft zijn vruchten afgeworpen. Onze strategie—lobby, rust en focus—hebben we consequent gevolgd en in samenspraak met de raad besproken. Dit is bevestigd bij de vaststelling van de begroting 2025.

In 2025 hebben we de raad tweemaal geïnformeerd over de voortgang van de ombuigingen en de ontwikkelingen rondom 2026. Eind april werd de Voorjaarsnota van het kabinet vastgesteld, waardoor het ravijnjaar 2026 grotendeels is gedempt en deels is doorgeschoven naar 2028. Wij blijven ons inzetten voor een structurele oplossing, met een gerichte lobby gericht op 2028 en de jaren daarna. De motie “*Meer taken? Dan ook meer knaken*” blijft daarbij onverminderd relevant.

De raad heeft ons de opdracht meegegeven om de begroting voor 2026 sluitend te maken. Op 14 mei hebben we gecommuniceerd dat door het nemen van een

beperkt aantal ombuigingsmaatregelen en na verwerking van de Voorjaarsnota de begroting voor 2026 sluitend kan worden gemaakt.

Recentelijk heeft de VNG een nieuw advies uitgebracht: streef naar een sluitende begroting voor zowel 2026 als 2027. In lijn hiermee stellen we voor om de begrotingen voor 2026 en 2027 sluitend te maken met inzet van een klein deel van onze algemene vrije reserve. Dit is in lijn met het uitgangspunt van de provincie: een structureel en reëel evenwicht (SRE).

Ambities voor de toekomst

De Perspectievennota 2026 is de laatste perspectievennota van deze raadsperiode. Daarom kiezen we ervoor om zorgvuldig om te gaan met nieuw beleid. We blijven ambitieus, maar ook realistisch. Eén van de belangrijkste ambities is de schaal-sprong: de groei van minimaal 42.000 naar 50.000 inwoners. In de startnotitie Schaalessprong Tiel hebben we aangegeven hoe we dat willen bereiken en wat daarvoor nodig is.

Een belangrijk element hierin is om te zorgen voor goede voorzieningen, waaronder scholen, sportvoorzieningen en infrastructuur. We zullen de komende jaren hierin fors investeren om de stad en dorpen aantrekkelijk te maken. De grootste zijn het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en de Westelijke ontsluitingsweg.

Het Tielse Toekomstfonds

Investeren betekent per definitie extra structurele lasten. Daarvoor is binnen de huidige begroting nu geen dekking.

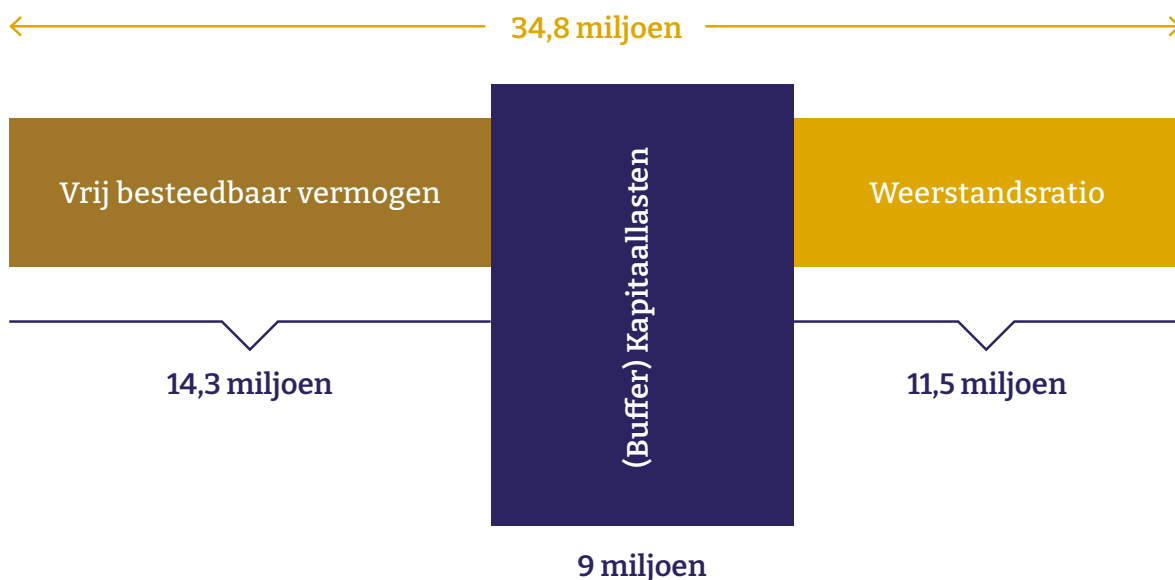
Maar de kosten gaan voor de baten uit. De dekking wordt gefaseerd gerealiseerd naar gelang de groei van Tiel. Meer inwoners en woningen betekent namelijk ook meer inkomsten uit het gemeentefonds en belastingen.

We willen een deel van de algemene reserve inzetten om de kapitaallasten van de investeringen in onderwijs, sportvoorzieningen en infrastructuur te dekken. Na circa 5/10 jaar zijn de inkomsten uit de algemene uitkering en de belastingen als gevolg van de schaa sprong toegenomen ter dekking van de investeringen.

Met dit Tielse Toekomstfonds wordt een stevig fundament gelegd voor de toekomst.

Hieronder hebben we dit in beeld gebracht, waarbij we in eerste instantie kiezen om 9 miljoen van ons vermogen in te zetten om een investering van 30 miljoen mogelijk te maken. Er blijft dan nog ruim 14 miljoen vrij besteedbaar vermogen over.

Deze 9 miljoen nemen we op in een nieuwe reserve: het Tielse Toekomstfonds. Uit dit toekomstfonds dekken we de eerste 10 jaar de kapitaallasten van de investeringen.

- We schrijven de investeringen af in 50 jaar; dan is de afschrijving € 600.000 per jaar.
- De rente is 1%; dan zijn de rentelasten in jaar 1 € 300.000.
- De totale kapitaallasten zijn dan € 900.000 in het eerste jaar.
- Deze dekken we gedurende 10 jaar uit het eigen vermogen.

Toelichting

Na 10 jaar zijn de inkomsten uit de algemene uitkering en de belastingen als gevolg van de schaa sprong toegenomen. Vanaf dan kunnen we de kapitaallasten van deze investeringen dekken uit structurele middelen.

Door deze aanpak kunnen we snel investeren in de toekomst, terwijl we op termijn dekking krijgen voor de structurele lasten. Dit zorgt ervoor dat we na deze periode niet langer aanspraak hoeven te maken op ons eigen vermogen.

Financieel beeld en perspectief

De begrotingen voor 2026 en 2027 zijn sluitend. Ook in de daaropvolgende jaren blijven we financieel scherp aan de wind zeilen om de ambities te realiseren.

Leeswijzer

De Perspectievennota 2026 bestaat uit een hoofdonderdeel en een bijlage. In het hoofdonderdeel schetsen we de financiële uitgangssituatie als basis voor de begroting van 2026. Daarnaast bevat de nota een bijlage met een pakket van voorgestelde ombuigingen.

Omdat dit de laatste Perspectievennota is van het huidige college, kiezen we ervoor om geen nieuw beleid voor te stellen. Wel behouden we financiële ruimte beschikbaar voor incidentele uitgaven en voorbereidingskredieten, maar deze Perspectievennota is beleidsarm.

Tiel, Juni 2025

Het college van burgemeester en wethouders

Financiële uitgangspositie

Hieronder de financiële uitgangspositie zoals gepresenteerd op 14 mei j.l., aangevuld met de doorwerking van de 1e voortgangsrapportage 2025.

Bedragen X € 1.000	2026	2027	2028	2029*
Financieel beeld begroting 2025-2028	-4.826	-5.324	-4.632	-4.632
Gevolgen Voorjaarsnota Rijk	3.100	3.200	1.900	1.900
Financiële tussenstand mei 2025	-1.726	-2.124	-2.732	-2.732
Doorwerking 1e voortgangsrapportage 2025	407	555	692	692
Bijgewerkt financieel beeld	-1.319	-1.569	-2.040	-2.040

* 2029 is gebaseerd op 2028.

Eén pakket ombuigingen

Nr.	Categorie	Programma	I/S*	Omschrijving van de ombuiging (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029
1.	Reëel begroten	Mens & Samenleving	S	Onderuitputting op uitgaven budgetten WMO	400	400	400	400
2.	Reëel begroten	Mens & Samenleving	S	Onderuitputting op uitgaven bijzondere bijstand	150	150	150	150
3.	Reëel begroten	Mens & Samenleving	S	Budgetten Beschermde wonen/ Maatschappelijke Opvang.	65	65	65	65
4.	Reëel begroten	Vitale Stad	I	Eén jaar geen bijdrage Regionaal Investeringsfonds.	85			
5.	Reëel begroten	Inwoners	S	Overhead toerekenen aan samenwerkingsverbanden.	117	117	142	167
6.	Fasering investeringen	Leefomgeving	I	Doorschuiven diverse investeringen.	244	78		
7.	Heffingen/leges	Leefomgeving	S	Gefaseerd verlagen rioolheffing en verhogen OZB.		200	400	600
8.	Heffingen/leges	Leefomgeving	S	Aanpassen tarieven kabels en leidingen.	40	40	40	40
9.	Heffingen/leges	Vitale Stad	S	Verblijfsbelasting arbeidsmigranten.	400	400	400	400
10.	Heffingen/leges	Bedrijfsvoering	S	Gefaseerd omzetten gebruikersheffing OZB naar eigenarenheffing.		108	216	325
Totaal					1.501	1.558	1.813	2.147

* I = incidenteel en S = structureel.

Financieel beeld na verwerking van de ombuigingen

Bedragen X € 1.000	2026	2027	2028	2029
Financieel beeld per mei 2025	-1.319	-1.569	-2.040	-2.040
Bijdrage GR'n	300	300	600	600
Inzet Algemene reserve incidenteel	1.000	1.000		
Ombuigingen	1.501	1.558	1.813	2.147
Saldo na verwerking ombuigingen	1.482	1.289	373	707

Uitgangspunten begroting 2026 op basis CPB februari 2025.

Lonen en prijzen indexeren op basis van Centraal Economisch Plan 2024:

- Salarissen: +2,0% t.o.v. 2025 (loonvoet sector Overheid).
- Prijzen: +2,1% t.o.v. begroting 2025 (prijs materiële overheidsconsumptie).

Trendmatige stijging belasting-tarieven: 2,7% (prijsontwikkeling BBP).

Rente: op basis van gemiddelde rente huidige leningenportefeuille nu nog 1%; op basis van actuele renteontwikkelingen.

Subsidies: de begrotingssubsidies uit programma 3 indexeren we voorlopig met 5,1%. Dit is inclusief een nacalculatie over 2024.

Algemene uitkering: mei- en septembercirculaire meenemen.

Inleiding

Eén pakket aan ombuigingen

In de aanloop naar deze Perspectievennota hebben wij uw raad tweemaal geïnformeerd en geconsulteerd over de strategie en de omvang van de benodigde ombuigingen. Op 5 februari bespraken we de mogelijke impact van deze ombuigingen - destijds geraamd op 6 miljoen euro - en de afbakening van de onderwerpen.

Op 14 mei hebben we u geïnformeerd over de financiële tussenstand. De verwerking van de Voorjaarsnota van het Rijk heeft een positieve impact gehad van enkele miljoenen. Daarbij hebben we inzicht gegeven in de maatregelen die mogelijk zijn binnen zes deelgebieden.

De raad heeft ons opdracht gegeven om een sluitende begroting voor 2026 te realiseren. Op 14 mei hebben we laten zien dat dit haalbaar is door een beperkt aantal ombuigingsmaatregelen te treffen en de financiële effecten van de Voorjaarsnota te verwerken.

Uw feedback, die in basis instemmend was, bieden we u nu als een geheel aan. Dit pakket vormt één geïntegreerd voorstel van het college. Het pakket is onlosmakelijk verbonden met de beleidsarme Perspectievennota en vormt samen de basis voor een sluitende meerjarenbegroting.

Een pakket; drie hoofdlijnen

Reëel begroten: Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren bepalen we wat daadwerkelijk nodig is om onze doelen te realiseren. Dit gebeurt zorgvuldig, zonder dat middelen of voorzieningen worden ingeperkt. Daarbij houden we rekening met demografische ontwikkelingen en prijsstijgingen die de inflatie overstijgen.

Fasering investeringen: Investerings worden planmatig en verantwoord gespreid over meerdere jaren, zodat de uitvoerbaarheid gewaarborgd blijft. Dit gebeurt met een realistische planning, zonder bestaande middelen of geplande projecten te beperken. Jaarlijks monitoren we de investeringen voor de komende twee jaar.

Heffingen en leges: We streven naar een efficiënte inzet van financiële instrumenten, zodat de opbrengsten optimaal worden benut. Dit gebeurt zonder een algemene verhoging van de belastingdruk, maar wel met een verschuiving binnen de bestaande heffingen. Zoals altijd kan dit impact hebben op individuele belastingaanslagen, maar deze verschuiving is noodzakelijk om de gewenste effecten te bereiken.

Aanvullende maatregelen

Naast de drie hoofdlijnen hebben we een taakstellende bezuiniging opgelegd aan de GR'n, die al grotendeels is verwerkt in hun begroting voor 2026 en de daaropvolgende jaren. De opgenomen bedragen worden op dit moment als reëel beschouwd en maken integraal deel uit van hun financiële planning.

In lijn met onze gekozen strategie -waar- onder het tijdelijk inzetten van onze algemene vrije reserve om de begroting sluitend te maken- stellen we voor om in zowel 2026 als 2027 een bedrag van 1

miljoen euro in te zetten als werkkapitaal. Dit bedrag zorgt er voor dat we voldoende marge hebben om flexibel te blijven met betrekking tot de grote opgave, zoals schaalsprong, Westelijk Ontsluitingsweg Tiel en onderwijshuisvesting. Mocht blijken dat dit bedrag niet nodig is, dan blijft dit beschikbaar binnen de algemene reserve.

Uiteraard betreft dit geen blanco cheque. Indien het college aanspraak wil maken op deze middelen, leggen wij dit eerst aan de raad voor ter goedkeuring zodra de noodzaak zich aandient.

Onderuitputting op uitgaven budgetten WMO

De afgelopen jaren is er sprake geweest van onderbesteding op het Wmo-budget, waardoor er financiële middelen zijn overgebleven. Voor 2024 zijn de Wmo-uitgaven verhoogd met 5% om prijsstijgingen en groei te compenseren. Hierbij is geborgd dat alle benodigde zorg volledig en naar behoren is geleverd aan degenen die er recht op hebben. Het resterende budget dat daarboven uitkomt, kan worden vrijgemaakt. Er is een risico op een overschrijding van het budget door de bijstellingen. In de begroting 2025 is daarnaast een stelpost opgenomen voor de financiële gevolgen van demografische ontwikkelingen binnen de Wmo (2026 t/m 2028, van 181k oplopend naar 534k) om eventuele groei in uitgaven op te vangen.

Wat levert het op:

Structurele budgetruimte: € 400.000

Onderuitputting op uitgaven bijzondere bijstand

De afgelopen jaren was er jaarlijks sprake van een onderbesteding van circa € 305.000, waarbij alle aanvragen zijn afgehandeld. Van dit bedrag wordt € 155.000 ingezet volgens het principe 'oud voor nieuw', waarbij bestaande middelen worden hergebruikt voor nieuwe initiatieven. Daarnaast wordt voorgesteld het budget met € 150.000 te verlagen. De bijzondere bijstand is een open einderegeling. Tiel wil het bereik van minimaregelingen vergroten, waardoor het risico op toekomstige overschrijding ontstaat. Als dat gebeurt, wordt de raming aangepast in een voortgangsrapportage.

Wat levert het op:

Structurele budgetruimte: € 150.000

Budgetten Beschermd wonen/ Maatschappelijke Opvang

Vanaf 2025 worden overschotten en tekorten op de regiobegroting Gelderland Zuid voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang verdeeld onder de regiogemeenten, in aanloop naar verdere decentralisatie. De komende jaren wordt een overschot verwacht. Gemeenten kunnen hun deel inzetten voor lokale ondersteuning van inwoners met GGZ-problematiek. Er is geen garantie op blijvende overschotten. Het Rijk kan bedragen verlagen en regionale kosten kunnen stijgen, waarvoor gemeenten mede verantwoordelijk zijn.

Voor Tiel is een uitvoeringsplan Zorg en Veiligheid opgesteld. Dit plan waarin uiteengezet is hoe we de komende periode aan de slag gaan op het gebied van GGZ, zorg en veiligheid, is recent door het college vastgesteld. Voor de uitvoering van dit plan zijn niet alle middelen nodig daarom wordt voorgesteld € 65.000,- vrij te laten vallen.

Wat levert het op:

Structurele budgetruimte: € 65.000

Eén jaar geen bijdrage Regionaal Investeringsfonds (RSF)

Het AB van Regio Rivierenland heeft besloten om in 2026 geen bijdrage te leveren aan het RSF en een pauze in te stellen. Het RSF blijft dat jaar bestaan met middelen uit eerdere overschotten en terug storting. In 2025 en 2026 wordt het Regionaal Economisch Ambitiedocument herzien. Daarbij wordt ook besloten of het RSF na 2026 met gemeentelijke bijdrage wordt voortgezet. Hoewel het coalitieprogramma het voortzetten van de RSF-bijdrage steunt, hoeft er voor 2026 geen bedrag (2 euro per inwoner) in de begroting te worden opgenomen.

Wat levert het op:

Incidentele budgetruimte: € 85.000

Overhead toerekenen aan samenwerkingsverbanden

We hebben personeel gedetacheerd bij andere organisaties, met name in de veiligheidsketen. Tot nu toe werden alleen de salarislasten in rekening gebracht, zonder overheadkosten. Door hieraan ook overheadkosten toe te rekenen maken we een meer reële begroting en geven we invulling aan een eerlijkere toerekening van de overheadkosten en kunnen we extra inkomsten genereren.

Voor een aantal organisaties ramen we nu een bedrag van € 117.000, met de kanttekening dat dit bedrag in de toekomst verder zal oplopen.

Wat levert het op:

Extra inkomsten:

2026: € 117.000

2027: € 117.000

2028: € 142.000

2029: € 167.000

Doorschuiven diverse investeringen

Een aantal investeringen heeft een langere doorlooptijd dan eerder geraamd, waardoor de kapitaallasten later optreden. De stelpost van 120k voor onderuitputting op kapitaallasten komt te vervallen. De werkelijke verlaging in kapitaallasten voor 2026 en 2027 is echter hoger. De vertraging/fasering komt ook mede door stikstofdiscussie, netcongestie, nutsbedrijven die de werkzaamheden moeilijk krijgen ingepland en krapte op de markt.

Wat levert het op:

Incidentele budgetruimte:

2026: € 244.000

2027: € 78.000

Gefaseerd verlagen rioolheffing en verhogen OZB

De afgelopen jaren is er een grote voorziening voor riolering opgebouwd, doordat uitgaven achterbleven bij de ramingen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Hoewel een inhaalslag gaande is, zal de voorziening voorlopig niet snel dalen. Er is binnen het GRP financiële ruimte om de rioolheffing te verlagen. Deze ruimte kan benut worden om de OZB te verhogen, zonder dat de totale lastendruk voor bedrijven en inwoners stijgt. Bij 5% OZB-verhoging en 12,5% verlaging van de rioolheffing levert dit € 600.000 op. Dit wordt geleidelijk ingevoerd over drie jaar.

Wat levert het op:

Extra inkomsten:

2027: € 200.000

2028: € 400.000

2029: € 600.000

Aanpassen tarieven kabels en leidingen

Tijdens de raadsvergadering van 28 mei heeft de raad de eerste wijziging van de legesverordening 2025 vastgesteld. De financiële verwerking hiervan is tot op heden nog niet meegenomen in de begroting. Met de huidige doorvoering van deze wijziging wordt hier nu rekening mee gehouden, met als resultaat een positieve meeropbrengst van 40K structureel. Hiermee wordt de begroting weer in evenwicht gebracht.

Wat levert het op:

Structurele inkomsten: € 40.000

Verblijfsbelasting arbeidsmigranten

Er wordt hard gewerkt aan een nachtre-gister op basis waarvan de gemeente de verblijfsbelasting over het aantal arbeids-migranten dat in Tiel verblijft kan innen. De inschatting is dat het invoeren van het nachtregistratiesysteem leidt tot het innen van circa. € 400.000 aan extra verblijfsbelasting. Dit is inclusief in- en uitvoeringskosten. De bruto opbrengsten worden op € 600.000 geraamd. Er wordt op voorhand rekening gehouden met € 200.000 aan uitvoeringskosten.

Wat levert het op:

Structurele inkomsten: € 400.000

Gefaseerd omzetten gebruikersheffing OZB naar eigenarenheffing

Deze maatregel stimuleert eigenaren van leegstaande panden om hun vastgoed te verhuren, herbestemmen of anders-zins te benutten. Dit kan bijdragen aan het verminderen van leegstand en aan actiever vastgoedbeheer.

Deze maatregel behelst dat OZB bij niet-woningen wordt geheven voor zowel gebruikers als eigenaren. Door het gebrui-kersdeel op nihil te stellen en dit volledig toe te voegen aan het eigenarendeel, ontstaan voordelen:

- lagere uitvoeringskosten voor BSR en mogelijk minder oninbare belastingen (geschat op € 15.000)
- een hogere OZB-opbrengst van € 310.000, omdat ook leegstaande panden worden belast. Daarbij wordt gekozen voor een geleidelijke invoering over een periode van drie jaar, zodat betrokken partijen kunnen anticiperen op de nieuwe situatie.

Wat levert het op:

Extra inkomsten:

2027: € 108.000

2028: € 216.000

2029: € 325.000

Notities

Gemeente Tiel
Achterweg 2
4001 MV Tiel

Postbus 6325
4000 HH Tiel

(0344) 637 111
gemeente@tiel.nl

www.tiel.nl

© Copyright 2025, Gemeente Tiel.
Alle rechten voorbehouden.

Juli 2025